

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
13 november 2024

ONS KENMERK
2400032029

BEHANDELD DOOR
MC Morskiet

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER
06 - 43 25 10 91

ONDERWERP

Stand van zaken solar parking en zon op dak

Geachte leden van de Raad,

We zijn nu 3 jaar bezig met de projecten Solar parking en Zon op dak, om respectievelijk zonnepanelen op parkeerterreinen en zonnepanelen op bedrijfsdaken te stimuleren. Naar aanleiding van de gesprekken rondom de programmabegroting versturen we deze brief. Bij de verkenning naar de mogelijkheden hebben we breed gekeken naar de vraag uit de stad, de technische aspecten, het aanbod uit de markt en knelpunten. Daarnaast hebben we gekeken naar lopende of nieuwe ontwikkelingen in de gemeente waar solar carports en zon op dak van toegevoegde waarde kunnen zijn.

Vanuit het project Zon op dak hebben we in oktober en november nog één keer een grootschalige campagne opgestart om niet alleen bedrijven, maar ook maatschappelijke instellingen te informeren over de mogelijkheden. De resultaten tot nu toe en de lopende campagne zullen we verderop in deze brief toelichten. Misschien hebt u eind oktober de posters in diverse abri's zien hangen.

Voor de locatie in Twente Village is een separaat project opgezet. Deze locatie is in een provinciaal onderzoek al eens naar voren gekomen als één van de meest geschikte locaties in Overijssel voor het plaatsen van solar carports. Hier zal verderop in deze brief meer informatie over worden gegeven.

1. Solar Parking

Om de haalbaarheid van verschillende terreinen in kaart te brengen hebben we met hulp van Sweco (adviesbureau) de locaties nader verkend. Hier werd niet alleen naar zoninstraling gekeken maar ook naar gebruik, toekomstige ontwikkelingen, eigendom en mogelijkheden voor netaansluiting.

1^e tranche

De locaties in deze tranche omvatten zowel gemeentelijk als privaat bezit. Voor de bedrijfslocaties is er op dit moment geen vervolg op de haalbaarheidsonderzoeken, omdat bedrijven vaak niet willen investeren als de terugverdientijd langer is dan 5 tot 7 jaar. Ook de toegang tot een (nieuwe) netaansluiting speelt een rol.

Desondanks zijn er gebiedsontwikkelingen waar solar carports waarde kunnen toevoegen, met name bij het Diekman Sportcomplex en P+R Zuiderval. We hebben nauw contact met beide projectteams.

2^e tranche

In deze tranche hebben we ons gericht op bedrijven, vooral in de Marssteden en Josink Es, waar we veel respons kregen. Vooral intrinsiek gemotiveerde bedrijven toonden de meeste bereidheid om mee te werken. We hebben de haalbaarheid voor verschillende bedrijven onderzocht, en enkelen overwogen serieus een solar carport. Hoewel de investering hoog blijft, kan het met goede afstemming en systeeminrichting lonend zijn. De ontwikkeling van een Smart Energy Hub speelt hier ook een belangrijke rol.

1.2 Werkzaamheden 2024

We zijn dit jaar begonnen met een kennissessie (d.d. 25 januari) waarbij we een presentatie hebben gegeven voor raadsleden. Met de lessen en kansen die we hebben geleerd uit de onderzoeken van de eerste en tweede tranche zijn we dit jaar aan de slag gegaan. Voor de uitwerking van businesscases hebben we Groendus kunnen inschakelen. De provincie Overijssel heeft hier een raamcontract mee afgesloten om de gemeenten te ondersteunen bij de realisatie van solar carports.

Wat we dit jaar vooral gemerkt hebben is dat, als we solar carports willen realiseren op gemeentelijke terreinen, dit het meest kansrijk is als dit gecombineerd wordt met uitvoeringsprojecten. Gevolg hiervan is wel dat de realisatie van solar carports gekoppeld is aan de planning van deze projecten. Bij onderstaande solar carport locaties wordt dit toegelicht.

P+R Zuiderval

We richten het parkeerterrein opnieuw in, omdat deze locatie veel potentieel biedt. De opgewekte energie moet naar een directe afnemer, aangezien teruglevering op het net geen optie is. We hebben samen met de brandweer mogelijkheden onderzocht bij de aangrenzende kazerne, maar technische uitdagingen en hun eigen plannen maakten energie-uitwisseling moeilijk.

Het huidige plan is om een solar carport te plaatsen op een klein deel van het P+R-terrein, genoeg om enkele laadpalen te voorzien van energie, met een accu erbij. Eind oktober 2024 ontvingen we de businesscase om te beoordelen of we verder kunnen en het kunnen integreren in de herinrichting van het P&R terrein.

Diekman Sportcomplex

Dit is een gebiedsontwikkeling waarbij een groot deel van het terrein opnieuw wordt ingericht. Een nieuw, energieneutraal zwembad is onderdeel van dit project, en een solar carport kan hier een waardevolle aanvulling zijn. Groendus onderzoekt momenteel de technische mogelijkheden en knelpunten. De planning wordt afgestemd op de bouw van het zwembad.

Wesselerbrink

We zijn in gesprek met de vastgoedeigenaar van het winkelcentrum over de mogelijkheden voor een solar carport. Er zijn nog geen concrete afspraken gemaakt. Dit is mede afhankelijk van ontwikkelingen rondom het winkelcentrum Zuid. In 2025 worden vervolggesprekken gevoerd over de invulling.

P+R Noord

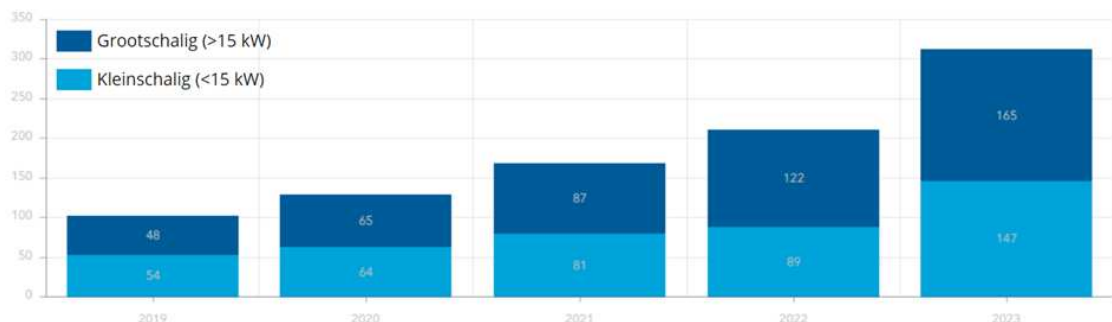
Bij deze locatie lopen we mee met de ontwikkeling van de Multifunctionele Sport Accommodatie (MFSA). De realisatie van een solar carport is hierbij afhankelijk van de toekomstige energievraag. Er is nauw contact met de projectgroep om hier een solar carport te realiseren.

1.3 Vervolg en afronding 2025

In 2025 hebben we van bovengenoemde locaties de businesscases afgestemd op de ontwikkelingen/projecten. Er is dan meer inzicht in de investering, de technische details, exploitatie opties en de planning van mogelijke uitvoering. Daarna zal het project in deze vorm afgerond worden omdat we hiermee een maximale inzet gepleegd hebben op de parkeerterreinen in Enschede om solar carports van de grond te krijgen. Mochten bedrijven die in de eerdere tranches hebben meegedaan zich nog melden, zullen we ze uiteraard nog ondersteunen waar dit mogelijk is of doorverwijzen naar partijen die dit kunnen.

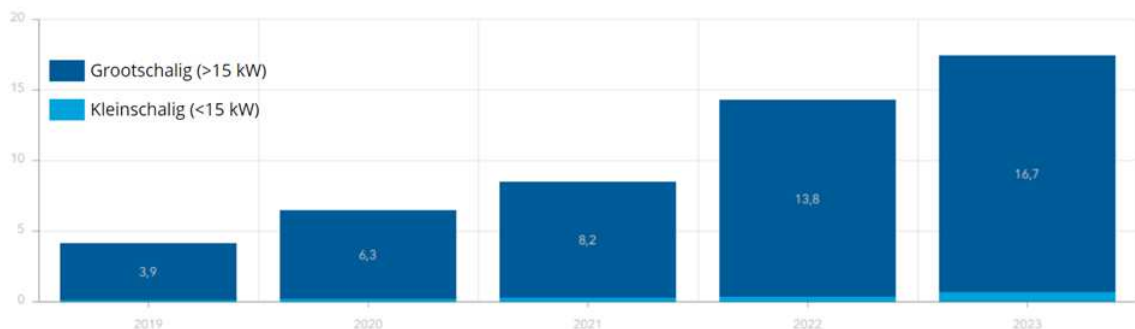
2. Zon op dak

De afgelopen jaren heeft de gemeente veel ingezet op het stimuleren van zonnepanelen op bedrijfsdaken. Over deze periode is een stijging te zien in het aantal zonnepanelen op bedrijfsdaken in Enschede. In Figuur 1 staat een overzicht van deze aantallen over de afgelopen vijf jaar. Gegevens komen uit het openbare Dashboard Zon op Dak van de provincie Overijssel. Kleinschalige opstellingen van 15 kW of minder vertaald zich naar ongeveer 40 zonnepanelen.

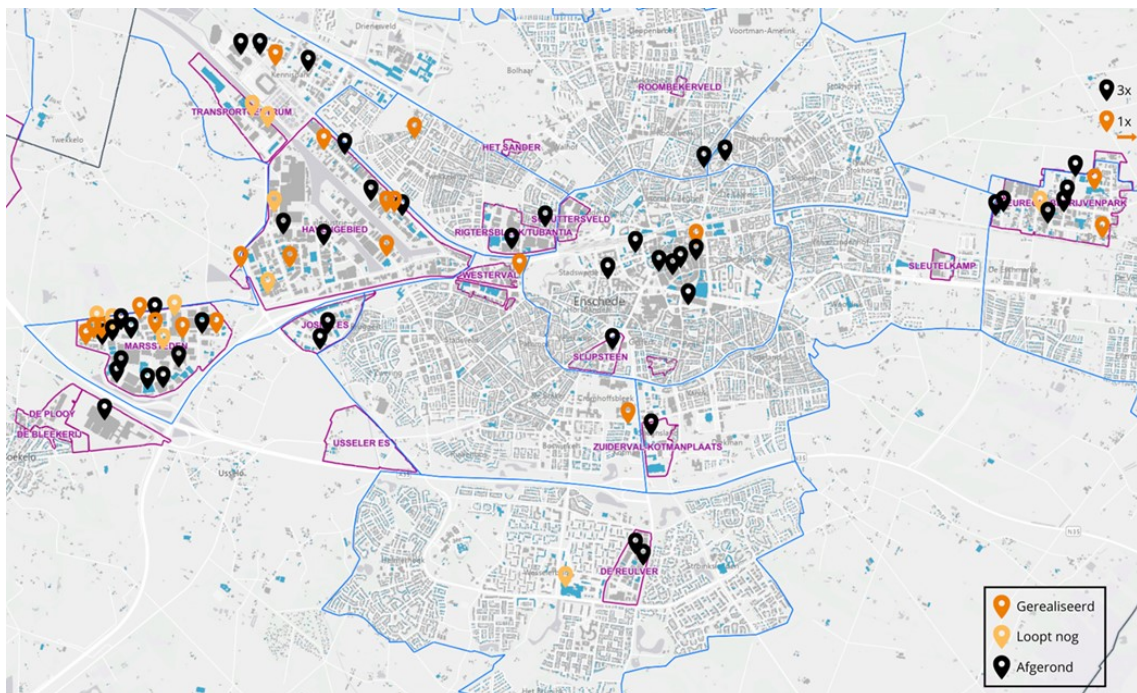
Figuur 1. Overzicht aantal zonnedaken op bedrijventerreinen

Logischerwijs betekent een stijging in het aantal zonnedaken op bedrijven ook een stijging in de opwek in GWh. Deze stijging staat weergegeven in Figuur 2. De totale bijdrage (inclusief kleinschalige opwek) aan de duurzame opwek in de gemeente was in 2023 zo'n 17,5 GWh. In 2022 was dit nog 14,2 GWh. Zoals in de figuur te zien is, komt het grootste deel van de opwek van de grootschalige installaties. Het gaat hier om 95%.

Figuur 2. overzicht opwek (GWh) op bedrijventerreinen

In figuur 3 is weergegeven op welke daken zonnepanelen zijn gerealiseerd in het kader van het project Zon op Dak. Hierin is onderscheid gemaakt tussen bedrijven die zonnepanelen hebben gerealiseerd binnen het project, bedrijven die nog bezig zijn (loopt nog) en bedrijven die (voorlopig) niet meer doorgaan met het plaatsen van zonnepanelen (afgerond). In fase 2 is extra aandacht geschonken aan het bereiken van ondernemers op de Marssteden. Uit de kaart blijkt dat dit effect heeft gehad gezien een groot aantal deelnemers dat daar gevestigd is.

Figuur 3. Overzicht deelnemers Zon op dak

2.1 Campagne ‘Zon d’r op: verdien met je dak’

In de gemeente is er ongeveer 275 hectare dakoppervlakte beschikbaar voor grootschalige (>15 kWp) zonnepanelen, wat jaarlijks tot 446 GWh aan energie kan opleveren. Echter, niet alle bedrijven hebben geschikte dakconstructies, en verzekeraars stellen extra eisen, wat het financieel minder aantrekkelijk maakt.

Naast bedrijfspanden zijn er ook kansen bij maatschappelijk vastgoed, zoals scholen en zorginstellingen. We hebben een scan uitgevoerd van 36 onderwijsgebouwen. Acht daarvan hebben al zonnepanelen: twee basisscholen, twee hogescholen en vier middelbare scholen.

Via Zonnedakje hebben we de beschikbare dakoppervlakte voor de overige panden ingeschat, wat neerkomt op 53.000 m². Dit kan theoretisch 26.500 zonnepanelen opleveren met een totaal vermogen van meer dan 11.000 kWp. Net als bij bedrijven is het nog niet duidelijk of deze gebouwen constructief geschikt zijn voor zonnepanelen.

Om nog het maximale uit de huidige potentie te halen, hebben we sinds 21 oktober 2024 een campagne gelanceerd. Het doel van de campagne is om met minstens 25 pandeigenaren het gesprek aan te gaan over de verduurzaming van hun pand en wat zonnepanelen daarbij kan betekenen.

Wat gaan we doen:

- Gericht flyers versturen
- Buitenreclame in deabri's (week 43 en 44) in de nabijheid van bedrijventerreinen en maatschappelijk vastgoed.
- Social media campagne, met video van succesverhalen die eerder hebben

deelgenomen.

- Als extraatje stellen we een powerbank beschikbaar voor degenen die het gesprek aangaan.

2.2 Vervolg en afronding 2025

De uitrol van de stads brede campagne zal voor het project de laatste grote actie zijn in 2024. We hopen dat de tactische inzet van communicatiematerialen een positieve uitwerking heeft en men zich gaat melden voor een gesprek. Uit de reeds uitgevoerde tranches kunnen we concluderen dat het laaghangende fruit is geplukt. Veel pandeigenaren maken een bewuste keuze of hun dak wel of niet is voorzien van zonnepanelen. Ook is het zo dat veel gebouwen technisch ongeschikt zijn voor het plaatsen van zonnepanelen op het dak. Het project wordt in de huidige vorm na dit jaar afgerond. In 2025 wordt gekeken naar de opbrengst van het project en waar we nog kansen zien om de verduurzaming en verglazing van

Figuur 4. Grafisch ontwerpabri's

grote daken te bevorderen.

3. Solar carport Twente Village

In de analyse van de provincie Overijssel is deze locatie aangemerkt als een van de meest geschikte voor zonne-energie. De locatie is vrijwel vrij van obstakels die de zoninstraling beïnvloeden en bestaat voornamelijk uit asfalt en klinkers, die alleen tijdens FC Twente-wedstrijden volledig worden gebruikt. We hebben een voorstel gedaan voor een innovatief en duurzaam project dat niet alleen de doelstellingen van de gemeente Enschede bevordert, maar ook het huidige gebruik van het gebied behoudt door dubbel ruimtegebruik.

Energie afnemers

De gemeente heeft mogelijkheden onderzocht om de energie van de solar carport te gebruiken, aangezien er door netcongestie geen aansluiting op het hoofdnets komt. Uiteindelijk is het waterschap Vechtstromen als afnemer gekozen. De nabijgelegen rioolwaterzuiveringsinstallatie zal binnenkort meer energie verbruiken, waardoor 99,5% van de opgewekte energie direct kan worden benut.

Ontwerp

De solar carport komt op de grond van de gemeente te staan. Het gaat om de parkeerplaatsen P4, P-ijssbaan en een klein deel van P3. Het totale opwek vermogen bedraagt 3,2 MW. In figuur 5 is het legplan te zien.

Pauzelandschap SHE

De gemeente Enschede stimuleert woningbouw, en het terrein in Twente Village komt hiervoor in aanmerking. De Spoorzone Hengelo-Enschede (SHE) kan over 15 tot 20 jaar echter vereisen dat de solar carports worden verwijderd voor nieuwe gebiedsontwikkeling. De huidige businesscase van de solar carport heeft een terugverdientijd tussen de 14,7 en 13,9 jaar (zonder en met provinciale subsidie), waarna deze winstgevend wordt. We zullen deze voorwaarden in detail vastleggen in de overeenkomsten met het waterschap Vechtstromen.

Tijdspad

Eind dit jaar zal een besluit worden genomen in het Dagelijks Bestuur van het waterschap. Ook zullen we voor het eind van dit jaar naar het College gaan met een intentieverklaring voor de samenwerking tussen de gemeente en het waterschap. Vervolgens zullen de voorbereidingen worden gedaan voor een aanbestedingsprocedure. Mits alles op orde is en de processen goed verlopen kan aan het eind van de zomer in 2025 een marktpartij worden geselecteerd voor de realisatie. De daadwerkelijke bouw zal in 2026 starten en wordt dan ook opgeleverd.

Figuur 5. Legplan solar carports

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)